

УДК 334 :338.2

**ЕКО-ІНДУСТРІАЛЬНІ ПАРКИ - ДРАЙВЕР ЕКОНОМІЧНОГО
ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ**

**ECO-INDUSTRIAL PARKS - DRIVER OF ECONOMIC DEVELOPMENT
OF UKRAINE**

*докт. екон. наук І.В. Токмакова,
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)*

*DSc (Econ.) I.V. Tokmakova,
Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)*

Розбудова індустріальних парків є загальновизнаним напрямком розвитку промислового сектору і економіки загалом. Проте, вже сьогодні варто замислитися про сталу модель індустріальних парків, яка забезпечує одночасно конкурентоспроможність і нейтралізацією негативного впливу на навколишнє середовище.

За останні 30 років концепція еко-індустріальних парків поширилася по всьому світу. Доволі великий вклад у сприяння створення й розвитку еко-індустріальних парків був внесений UNIDO – Організацією Об'єднаних Націй з промислового розвитку. За визначенням UNIDO, еко-індустріальний парк – це співтовариство підприємств, що мають спільну власність, бізнес яких спрямований на досягнення більш високих екологічних, економічних й соціальних показників шляхом співробітництва у вирішенні екологічних та ресурсних питань [1].

Стейкхолдерами, що беруть участь у створенні еко-індустріальних парків, є: девелопери та інвестори; представники уряду та менеджери; консультанти з екологічного планування; залучена громадськість, міжнародне співтовариство. Їх участь забезпечує дотримання головних принципів, які можна узагальнити наступним чином:

- формування систем замкнутого циклу та проектування компонентів промислових зон та їх інфраструктури, інтегрованих, з повторним використанням ресурсів (промислової сировини);
- розподіл видів діяльності на основі критерію досягнення різноманітності видів діяльності та взаємодії один з одним;
- планування промислових зон з урахуванням можливостей існуючих місцевих екосистем;
- планування промислових територій для розширення можливостей співпраці між компаніями з однаковими потребами, для досягнення більш високої ефективності в захисті навколишнього середовища.

Отже, запорукою ефективності еко-індустріальних парків є тісна

співпраця між підприємствами, спільне ефективне використання ресурсів та управління відходами, а також досягнення найвищого рівня кооперації — індустріального симбіозу, який є способом реалізації принципів циркулярної економіки, коли відходи одних підприємств стають сировиною для інших. Індустріальний симбіоз в Європейському зеленому курсі визначено як ключовий інструмент досягнення вуглецевої нейтральності.

Як показує світовий досвід UNIDO еко-індустріальні парки мають ряд переваг:

по-перше, компанії-резиденти еко-індустріальних парків можуть отримувати конкурентні переваги за рахунок фізичного обміну матеріалами, енергією, водою і побічними продуктами, сприяючи тим самим інклюзивному та стійкому розвитку;

по-друге, еко-індустріальні парки, які побудовані і функціонують на екологічних стандартах забезпечують відповідність продукції міжнародним стандартам та підвищенню її конкурентоспроможності на світових ринках;

по-третє, згідно з міжнародними положеннями про еко-індустріальні парки, вони здатні приваблювати прямі закордонні інвестиції, особливо такі парки популярні серед інвесторів, зацікавлених в сталому та інклюзивному розвитку;

по-четверте, передбачені екологічною моделлю ресурсоефективність, чисте виробництво, зменшення викидів вуглецю, не лише захищатимуть зелену екосистему України, але й наблизатимуть державу до відповідності із законодавством Європейського Союзу;

по-п'яте, еко-індустріальні парки здатні створити чимало нових робочих місць з високими стандартами праці, а також забезпечити працівників з сім'ями якісною соціальною інфраструктурою.

Важливим є і те, що еко-індустріальні парки сприяють реалізації Цілей сталого розвитку 2030, що включають цілі та дії для промисловості, інновацій та інфраструктури, а також заходи щодо забезпечення гідної праці, економічного зростання, дій щодо боротьби зі зміною клімату. Серед таких цілей слід виділити: подвоєння темпів підвищення енергоефективності та значне збільшення частки відновлюваних джерел енергії до 2030 року; забезпечення сталого економічного зростання на душу населення; значне збільшення вкладу промисловості у зайнятість та валовий внутрішній продукт до 2030 року за умов модернізації галузей, підвищення ефективності використання ресурсів та впровадження чистих та екологічно безпечних технологій та промислових процесів; суттєве скорочення утворення відходів за рахунок запобігання, скорочення, переробки та повторного використання у державному та приватному секторах; зосереджена на діях боротьби зі зміною клімату.

[1] Посібник з використання інструментарію екоіндустріальних парків ЮНІДО. URL: <https://beehiveor.com/neiromarketing-dlya-biznesu/> (Дата звернення: 04.03.2023)